

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

SNÁŘ

Adéla Beznosková

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Specializace Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

SNÁŘ

Adéla Beznosková

Vedoucí práce:
akad.mal. Renáta Fučíková
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské university v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Adéla BEZNOSKOVÁ**
Osobní číslo: **D19B0007P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Mediální a didaktická ilustrace**
Téma práce: **ILUSTROVANÁ KNIHA**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Kompletní ilustrační a grafické řešení klasického či nového textu, beletrie, poezie, naučná literatura, minimální rozsah funkční knihy 40 stran.

Tvůrčí záměr: Záměrem je vytvořit návrh funkční umělecké publikovatelné knihy.

Způsob realizace: Technika realizace vyplyne v průběhu přípravných kreseb, skic a následných zkoušek.

Cíl: Cílem práce je vytvořit knihu, která bude řešit dané téma.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem budou 3 kopie knihy s minimálním počtem 20 ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: Průvodní zpráva bude vytvořena v rozsahu minimálně 3 normostran.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

BORKOVEC, Petr. *O čem sní*. Ilustrovala Andrea TACHEZYOVÁ. V Praze: Běžíliška, 2016. ISBN 978-80-906112-8-3.

TURKOWSKI, Einar. *Měsíční květina*. V Praze: Albatros, 2010. ISBN 978-80-00-02700-5.

TAN, Shaun. *Nový svět*. V Praze: Labyrint, 2012. ISBN 978-80-86803-21-0.

TAN, Shaun. *Příběhy z vnitřního města*. Přeložila Ester ŽANTOVSKÁ. Praha: Kniha Zlin, 2019. Trix. ISBN 978-80-7473-786-2.

CHMIELEWSKA, Iwona. *Dwoje ludzi*. Poznaň: Media Rodzina, 2014. ISBN 978-83-7278-933-4.

SZTYMA, Marianna. *The empty space*. Londýn: Centrala Ltd., 2017. ISBN 978-1-912278-00-8.

Vedoucí bakalářské práce: **akademický malíř Renáta Fučíková**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně
a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2022

podpis autora

Obsah

1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace	9
2 Téma a důvod jeho volby	10
3 Proces přípravy, proces tvorby	11
3.1 Proces přípravy	11
3.2 Proces tvorby	12
4 Popis díla, technologická specifika, přínos práce pro daný obor	13
4.1 Popis díla	13
4.2 Technologický postup tisku	14
4.3 Grafická úprava a technologie	15
4.4 Přínos práce pro daný obor	16
5 Seznam použitých zdrojů	17
a) Knižní a periodická literatura	17
b) Internetové zdroje	17
6 Resumé - eng	18
7 Seznam příloh	19

1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Výtvarným činnostem jsem se věnovala již od dětství. Už jako malou mě bavilo překreslovat ilustrace z knížek, vystříhat, modelovat z hlíny a vytvářet vlastně cokoli. Myslím, že mě k tomu hodně vedla babička, se kterou jsme společně často něco tvořily.

Od první třídy základní školy jsem docházela do ZUŠ na Kladně do výtvarného kroužku a zůstala tam až do devátého ročníku. Nejprve mě učila paní Milica Gedeonová, scénografka a kostýmní výtvarnice, poté si mě převzala paní Mgr. Lada Stará. S její pomocí jsem se připravovala na přijímačky na střední školu.

Vzali mě na Střední uměleckou školu Václava Hollara v Praze na grafický design. Zde jsem měla možnost vyzkoušet si široké spektrum zaměření a technik. Věnovali jsme se různým klasickým grafickým technikám, figurální kresbě, malbě, modelování s hlínou i sádrou, práci s počítačem atp. Často jsem také i mimo školu navštěvovala různé kulturní akce. Nakonec mi během studia došlo, že bych se chtěla věnovat hlavně knihám a ilustraci. Jako svou maturitní práci jsem ilustrovala Malého prince. Byla to pro mě výzva, protože kniha měla už svůj specifický a známý styl, z poskytnutých témat mi ale seděla nejvíce.

Na konci střední školy jsem zvážila své možnosti a přihlásila se na Artcamp na FDULS Ladislava Sutnara. Šla jsem přímo na kurz přípravy na přijímačky k paní akad. mal. Renátě Fučíkové. S ní jsem zde také mohla konzultovat a zjistila jsem, na co se mám zaměřit.

Během studia na "Sutnarce" jsem si prošla různými úkoly a technikami. Začala jsem se svou kresbou a zavedeným stylem ze střední školy, pak se postupně pracovala také digitálem, malbou, kombinovanými technikami a koláží. Myslím, že jsem se od prvního ročníku školy výtvarně posunula a zlepšila. Hlavně co se týče schopnosti zobrazení a vnímání toho, co chci vyjádřit. V rámci ateliéru jsem měla možnost podílet se na různých společných projektech, hlavně na spolupráci s Husitským Muzeem v Táboře, výstavě a knihou Tábor 600 let, kde mám tu čest mít své ilustrace.

Studium mě také inspirovalo a podněcovalo k tomu, abych se zkusila zapojovat do různých projektů a open callů i mimo školu. O což se také i nadále zajímám. Stále se ve své tvorbě hledám, škola mě ale určitě posunula tím správným směrem, za což jsem vděčná.

2 Téma a důvod jeho volby

Jako svou bakalářskou práci jsem se rozhodla ilustrovat snář. Jak píše v úvodu své knížky, sny mi vždy přišly fascinující.

Od mala jsem je vnímala jako svou součást, ráda jsem přemýšlela nad jejich významy a bavilo mě hledat si ve snáři, který jsem měla doma, odpovědi na svoje otázky. Věděla jsem i tehdy, že tyto knihy nemohu brát doslovně ani příliš vážně. Beru je jako sepsání lidové slovesnosti a tradovaných významů z různých míst a období. Vedli ale k zamyšlení.

S kamarády a známými se o snech bavíme docela často. Sdílíme svoje zkušenosti, když se nám při spánku stalo něco zajímavého nebo zvláštního, vyprávíme si, co se nám zdálo. A díky tomu mi také téma snů přijde stále aktuální.

Všímám si také, že snáře, se kterými jsem se zatím setkala, příliš neoplývají nějakou vizuální hodnotou. Působí na mě spíše "kýčovitým" dojmem a to jsem ve své práci chtěla změnit.

3 Proces přípravy, proces tvorby

3.1 Proces přípravy

Při tvorbě textového materiálu jsem v první řadě vycházela ze snáře, který jsem si dříve sama pročetla. Vybrala jsem z něho část textů, přepsala je do digitální formy a poupravila je dle vlastní potřeby a kontextu doby. Významy pojmů jsem samozřejmě neměnila.

Texty a příběhy v druhé polovině své knihy jsem z části sepsala sama, z části je posbírala a přepsala od známých a kamarádů. Ti mi poskytli své vlastní sny, abych je mohla sdílet.

Dospět ke zvolené technice pro ilustrování mi chvíli trvalo. Vysvětlení snů jsem se pokoušela ilustrovat již ve druhém ročníku při klauzuře v zimním semestru. Tehdy jsem zvolila digitální formu, později mi ale došlo, že tato technika je příliš "mrtvá" pro to, co chci uchopit. Když jsem se později od digitálu více oprostila, zkoušela jsem ilustrovat pomocí kombinované techniky - malby, kresby a koláže. Jakmile jsem ale výjev nakreslila, s mou vedoucí akad. mal. Renátou Fučíkovou jsme se shodly, že je velmi konkrétní a na sen až moc představitelný. Chtělo to něco prchavějšího, něco, co by představu uvolnilo a nechalo prostor k fantazii. Potom jsem ve škole při hodině hlubotisku objevila techniku tisku z koláže spočívající ve strukturách, u které jsem skončila. Jakmile jsem pomocí ní zkušebně vytiskla první ilustraci, věděla jsem, že je to ono.

Když jsem měla jasno v technice a měla hotový také textový materiál, mohla jsem začít ilustrovat a dávat knihu dohromady.

3.2 Proces tvorby

Nejprve jsem přemýšlela nad tím, jak by celá kniha měla působit a fungovat dohromady. Dlouho jsem si nebyla jistá formátem a rozložením, přišla jsem na něj nakonec až při zamyšlení nad samotnými ilustracemi, na kterých jsem průběžně začala pracovat. Slušel jim šířkový formát, navíc se hodil také k pojmům ve výkladu snů - mohly se pak hezky vejít ve dvou sloupcích na jednu stránku.

Ilustrace příběhů jsem většinou nejprve navrhovala tužkou a z toho, co mě napadlo, jsem pak zvolila nejlepší a nejpovedenější variantu. Jiné motivy, obzvláště ty drobné, jsem vytvářela bez předešlého skicování rovnou. Ilustrace měly více stádií procesu - nejprve myšlenka a případný návrh, poté lepení na papír, tisk, a nakonec skenování a úprava v počítači.

Ač můj plán tvorby byl původně jiný, pracovala jsem na sazbě, grafické úpravě knihy a ilustracích kontinuálně. Matrice ilustrací jsem si vždy připravovala doma a následně je tiskla ve škole. Pan MgA. Mgr. Jan Kocman mi při jejich tisku často pomáhal. Mezičas jsem vyplňovala práci na typografii a grafické podobě knihy. Již hotové ilustrace jsem mohla digitálně upravovat a vkládat na stránky.

Při finální fázi všech úprav, po korektuře textu a kontrolách, kdy už byly všechny body knihy na svém místě, jsem se rozhodla zkušebně si ji vytisknout doma na tiskárně. Chtěla jsem předem vidět, jak kniha i celkový formát působí, jak na sebe ilustrace navazují a jaký z nich vyzařuje pocit. Stránky jsem tedy vytiskla, ořezala na správný formát a znovu si vše prohlédla ve hmatatelné verzi. Díky tomu jsem pak přišla ještě na pár bodů, které jsem mohla upravit.

Nakonec následovala zkouška tisku v tiskárně Indigoprint a poté finální poslání dat.

4 Popis díla, technologická specifika, přínos práce pro daný obor

4.1 Popis díla

Finální výstup mé bakalářské práce je ilustrovaná kniha s názvem Snář. Je situovaná na šířku s formátem 250x160 mm a rozdělená na dvě části. První se zabývá výkladem snů a obsahuje abecedně seřazený seznam pojmů a jejich vysvětlení. Ve druhé části je třináct posbíraných příběhů od různých lidí. Ty jsou anonymní a očíslované. Chtěla jsem do klasického snáře přidat něco navíc a ozvláštnit ho, proto jsem se rozhodla pro vložení skutečných snů. Části knihy jsou odděleny nadpisy a ilustracemi přes dvoustranu.

Kniha je sešita vazbou V4 s otevřeným hřbetem. Zvolila jsem tuto vazbu, protože mi přišla pro snář výtvarně zajímavá. Díky viditelnému prošívání ve hřbetu také působí více deníkovým dojmem, což s tématem koresponduje.

4.2 Technologický postup tisku

Jak už jsem psala, zvolená technika ilustrování spočívá v tisku z vrstev a struktur. Nejprve jsem si vždy připravila matrici se samotnou ilustrací - ta vznikala lepením různých nalezených věcí, jako jsou papíry, lepenky, kartony, igelity, provázky, různé odřezky atp. Nejčastěji jsem používala kousky novinového papíru a natrhanou papírovou lepenku. Pomocí lepenky jsem mohla hezky symbolizovat momenty rozkladu a prchavosti, kterou ve snech cítím.

Když jsem měla hotovou matrici, musela se natřít šelakem, aby se vše zafixovalo a papír se v dalším procesu tolik nekroutil. Občas jsem více experimentovala a celou plochu matrice např. překryla alobalem, čímž byl potom celý výjev trochu zahalen a zároveň se na něm objevilo spoustu nových struktur. Jinou matrici jsem zase přetřela lesklou bílou barvou, čímž se ilustrace ve výsledku hezky vyhladila. Po zafixování následovalo pozvolné nanášení barvy pomocí stětce.

Hotové matrice s barvou jsem pokládala na plochu tiskařského stroje a pokrývala je vlhkými papíry, na které se motiv při přejetím válce otiskoval. Jednu ilustraci jsem většinou tiskla ve víc kusech. Před tiskem jsem totiž neměla úplnou představu, jak to popadne. Každý výtisk vypadal trochu jinak, ač pocházel ze stejné matrice. Postupem času jsem více porozuměla tomu, jak tisk funguje a co mohu očekávat, ale i nadále v procesu zůstávalo kouzlo náhody a překvapení.

Tato technika mi dala prostor k vytvoření abstraktnějších výjevů, které sny hezky vyjadřují. V ilustracích může každý vidět něco jiného a mít odlišné pocity.

4.3 Grafická úprava a typografie

Drobné ilustrace jsem vyřezávala v programu Adobe Photoshop z velkých tisků a ukládala je zvlášť. Pak jsem si s nimi na stránkách hrála, abych našla jejich místo mezi řádky. Velké ilustrace jsem oproti nim chtěla nechat i s pozadím, aby se obě části knihy oddělily a také proto, že každý sen je jedním malým příběhem, který si zaslouží větší ucelenější motiv. Navíc ilustrace pak působí více jako grafické listy, kterými ve skutečnosti jsou. Celou finální úpravu knihy a rozložení stran jsem prováděla v Adobe Indesignu.

Pro texty jsem zvolila písmo Playfair Display. Mám jen jeden druh fontu v celé knize, zato ale střídám jeho tloušťku a barevnost. Chtěla jsem mít v tomhle úpravu knihy čistou. Písmo není nikde přímo černé - použila jsem odstín modré a šedé. Černobílé ilustrace díky tomu krásně vyskakují a text podobu knihy zjemňuje.

Pro blok knihy a potah desek je použit papír Munken polar 150 g/m². Na předsádku jsem zvolila papír TIZIANO Polvere 160 g/m². Vzhledem k tomu, že mám celou knížku laděnou do černobíla s malými modrými prvky, chtěla jsem něco, co by jí přidalo na barevnosti.

4.4 Přínos práce pro daný obor

U této bakalářské práce jsem využila techniku, se kterou jsem nikdy dřív neměla zkušenosti a nepodobá se ničemu, co obvyčejně vytvářím. Byla to pro mě velká výzva. Chvillemi jsem si dokonce nebyla jistá, jestli jdu tou správnou cestou. Teď jsem ale ráda, že jsem se vydala právě tudy. Experimentovala jsem s technikou, ke které bych normálně moc neměla šanci se dostat. Vyzkoušela jsem si něco nového a zjistila, že mě to baví. S výsledkem jsem spokojená a této technice se budu ráda věnovat i v budoucnu. Chtěla bych ji zkusit spojit s tím, co už znám a vytvořit tak něco nového.

Co se týče přínosu, myslím si, že knížka vizuálně vyzdvihuje podobu snářů. Ukazuje, že klasická kniha se může pojmout trochu jinak, moderněji, čistěji, víc výtvarně. To bylo to, čeho jsem chtěla dosáhnout. Změnit náhled na podobu snáře a ukázat, že sny mohou být také zdroj inspirace a dá se s nimi různě pracovat. Zároveň jsem tuhle modernější podobu spojila s tradičnější grafickou technikou, což dle mého názoru může být zajímavý příspěvek do knižní tvorby.

5 Seznam použitých zdrojů

a) knižní a periodická literatura

Kolektiv autorů. Velký snář, věštba z ruky, horoskopy. Most: OKO, 1990. ISBN 80-900284-0-3

b) internetové zdroje

<https://fonts.google.com/specimen/Playfair+Display?query=playfair+display>
- použitý font

6 Resumé

As my Bachelor thesis I have chosen to illustrate an authors book about dreams. The book is simply called “The Dream Book” and it consists of two parts. The first part is about the meaning of dreams and it is in the form of an alphabetical dictionary. The second part includes thirteen short stories from some people I know. They sent me their real dreams and I rewrote them. These two parts of the book are separated by the titles and two-page illustrations.

Illustrations are made by a special graphic technique which is about glueing different materials and structures on a cardboard sheet and printing them. The first part of the book has small illustrations which I call fragments, the second one contains bigger scenes that correspond with dreamy stories. Every motive is only black and white. The graphic technique enabled more imagination and mystery in the topic and that was the goal for me.

In this work I wanted to show, that even a dream book can have interesting and pleasing visual and does not have to be cheap looking. I tried to create something clean in the combination of classic graphic technique and modern book. I added real dreams so I could bring it to the next level and make it more story-like.

7 Seznam příloh

Příloha 1 - skici

Příloha 2 - skici

Příloha 3 - proces tvorby

Příloha 4 - proces tvorby ilustrace

Příloha 5 - hotové matrice

Příloha 6 - hotové matrice

Příloha 7 - nanášení barvy

Příloha 8 - schnutí tisku

Příloha 9 - matrice a výtisk

Příloha 10 - domácí zkouška

Příloha 11 - ukázka více verzí tisku

Příloha 12 - ukázka více verzí tisku

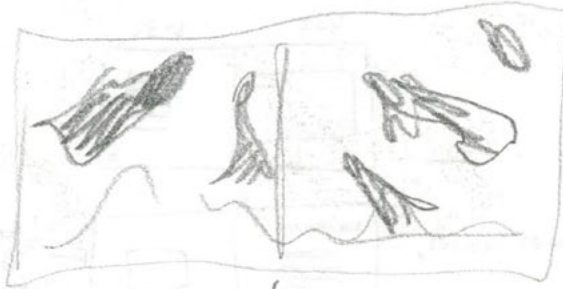
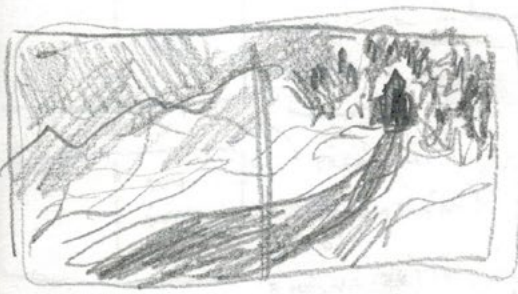
Příloha 13 - přední a zadní strana obálky

Příloha 14 - ukázka stran

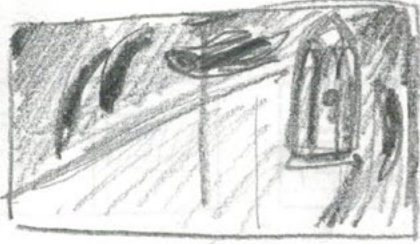
Příloha 15 - ukázka stran

Příloha 16 - ukázka stran

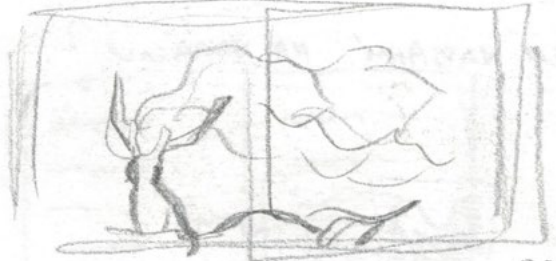
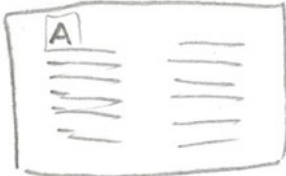
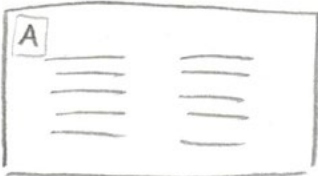
ДЕПТІСІУ

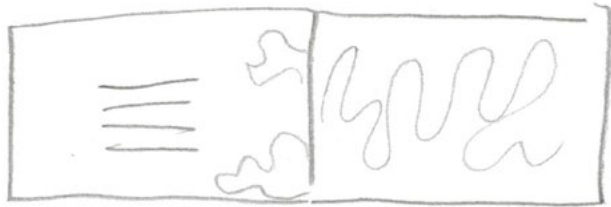
КОСТЕЛ, УРАДІВА, БОТІЧЕ' ДУНО, МОС

ПТАЦЕК

ІАТІ, КРАДІВА, ОЧЕН, ІНІ

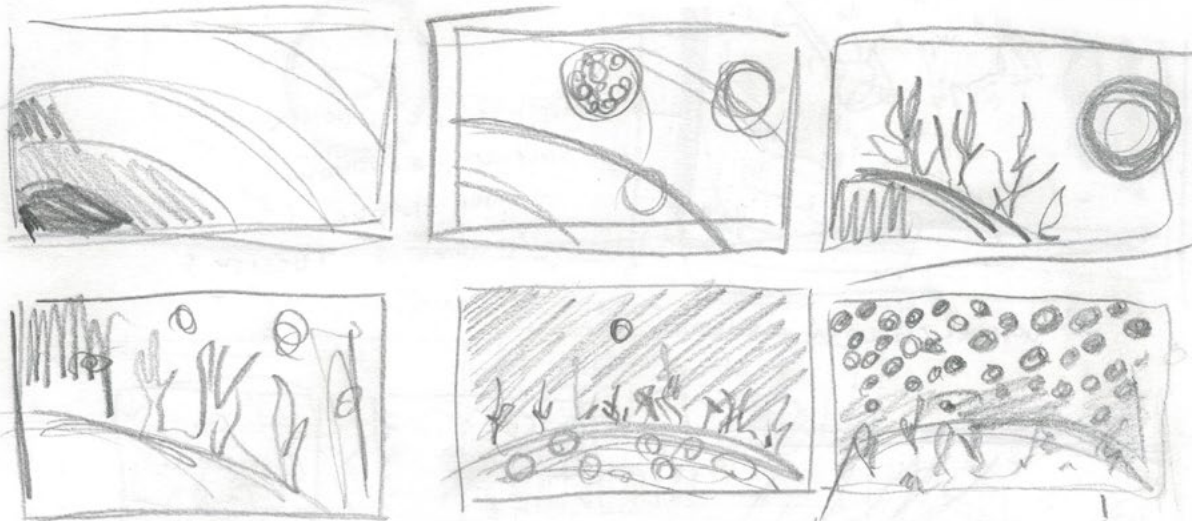

↑ ПРІКАНІ? * ЧІСТОТА

MARTIN

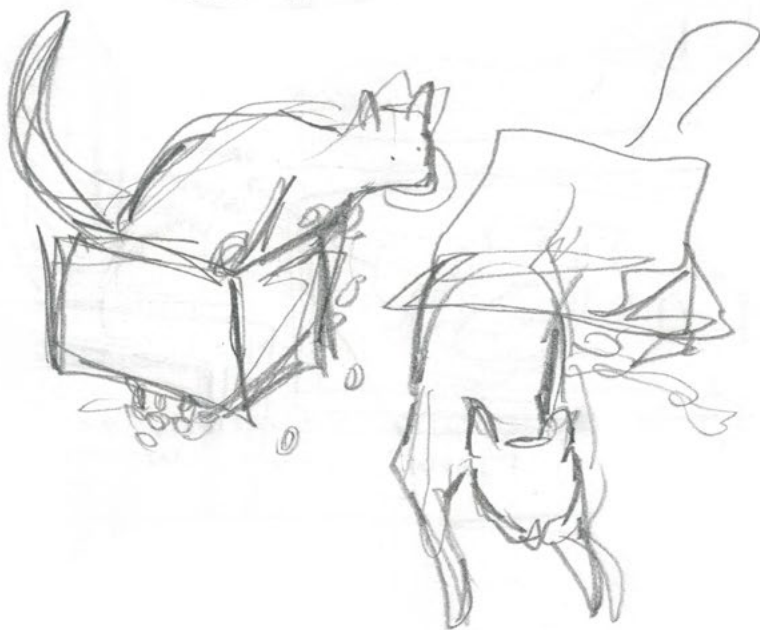

Пříloha 1 skici

FOUÉ ?
BAREVNĚ OTČIT ?

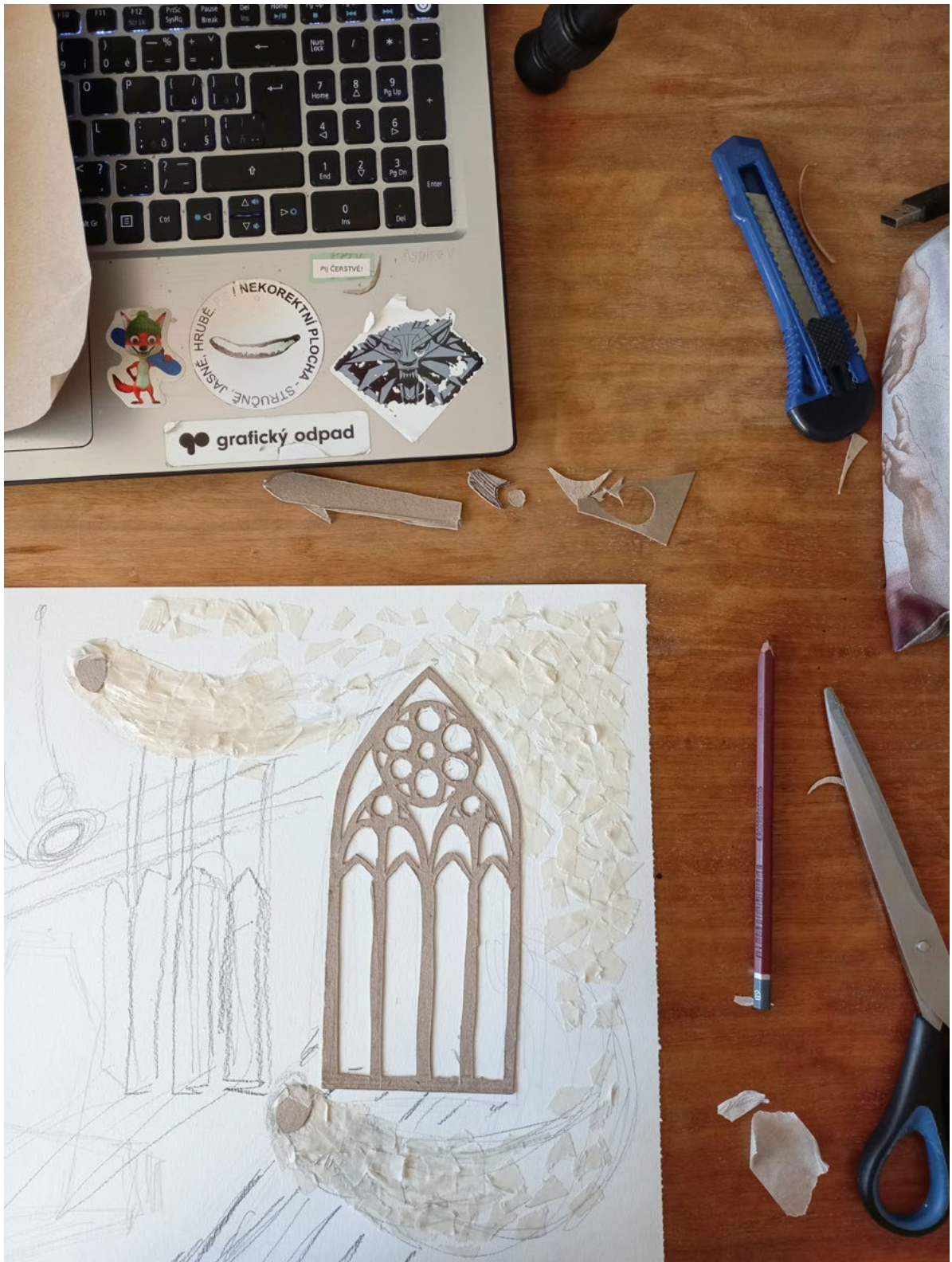
!
zem

Příloha 2 skici

Příloha 3 proces tvorby ilustrace

Příloha 4 proces tvorby ilustrace

Příloha 5 hotové matrice

Příloha 6 hotové matrice

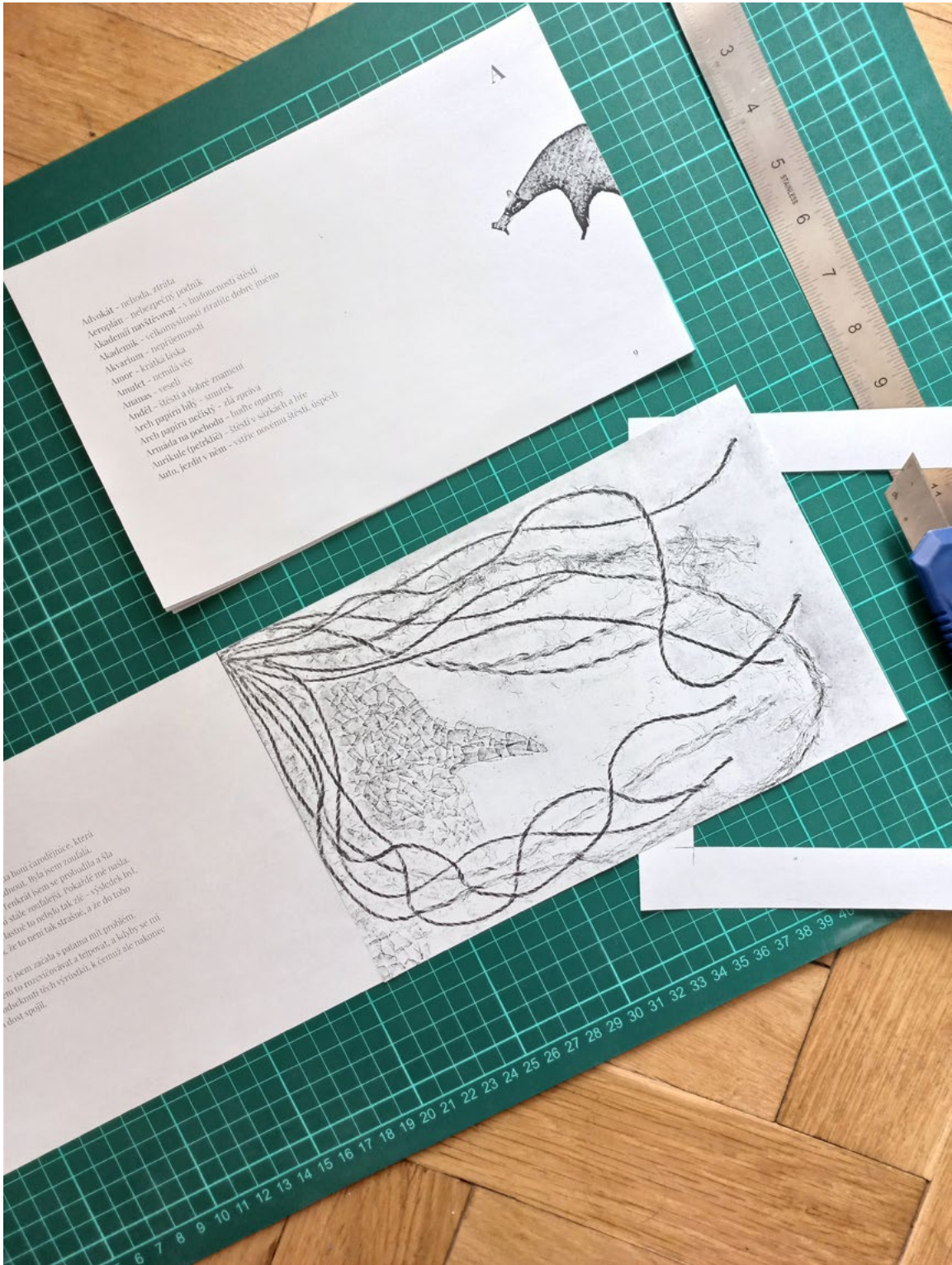
Příloha 7 nanášení barvy

Příloha 8 schnutí tisku

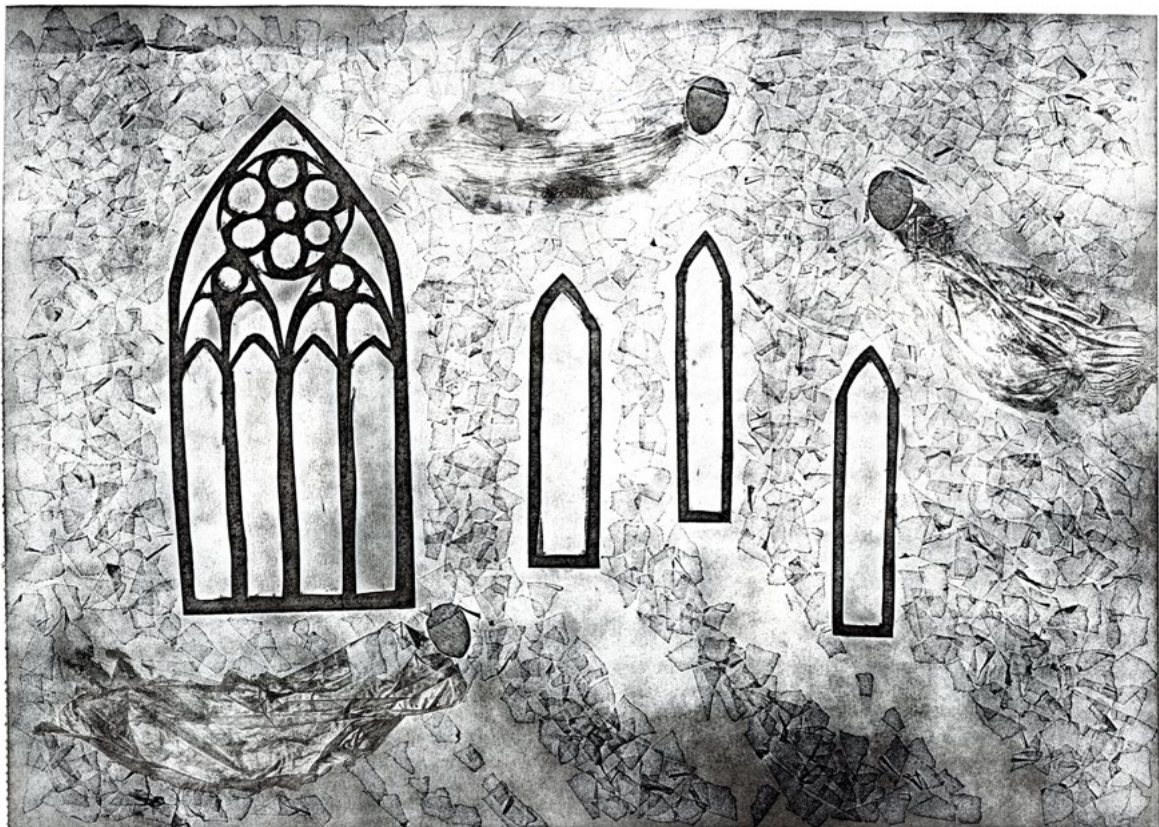
Příloha 9 matrice a výtisk

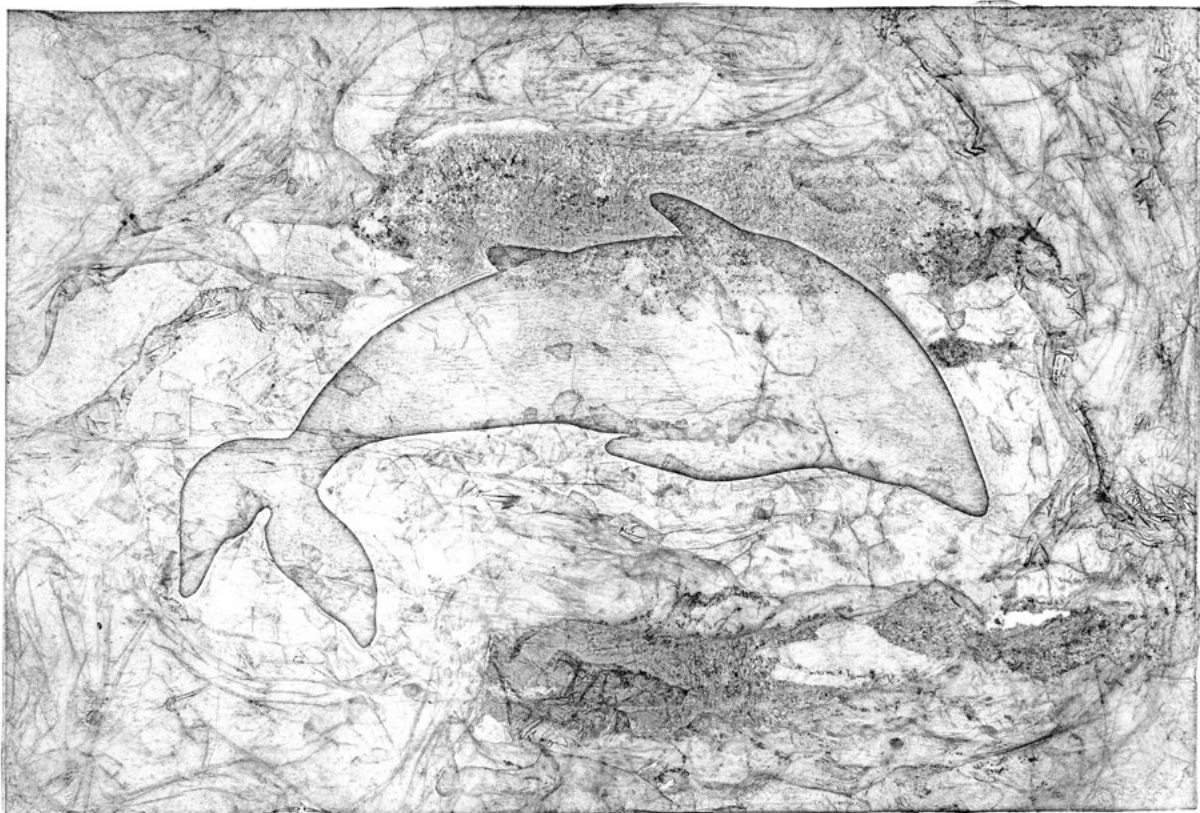
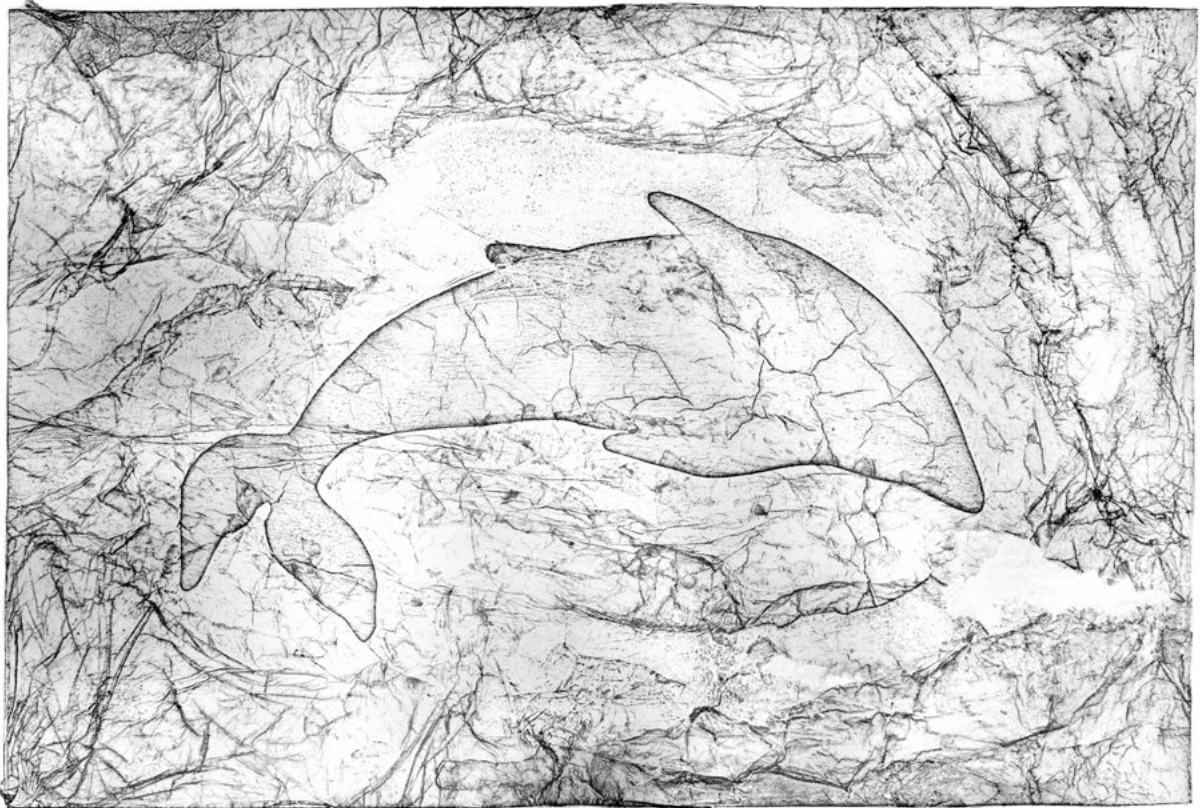
Advokat - neboda zřítia
Aeroplán - nebezpečný podnik
Akademik - všelomstvosť zřítie dobre jmeno
Mladenci - nepřítomnosť
Akvarium - nepřítomnosť
Amor - krátká láska
Amulet - nemlá ves
Ananas - veselí
Anděl - štěstí a dobré znamení
Anžel - štěstí a dobrý smutek
Arch papíru balí - smutek
Arch papíru nečistý - zlá zpráva
Armáda na pochod - štěstí opatření
Aurkale (petrkáři) - štěstí v sarkách a hře
Auto, jezdi v něm - všude novému štěstí, úspěch

...a honi čarodějnice, která
dívnu. Byla jsem zotulala
...která jsem se probudila a šla
...a stále zotulala, pokládá mě na
...když to nebylo tak zle - výsledky byl,
...že to není tak strašné, a že do toho
...je jsem začala s patama mít problém.
...to to rozvířovat a tempovat, a když se mi
...oběknout těch všem, k čemuž ale nakonec
...dost spí.

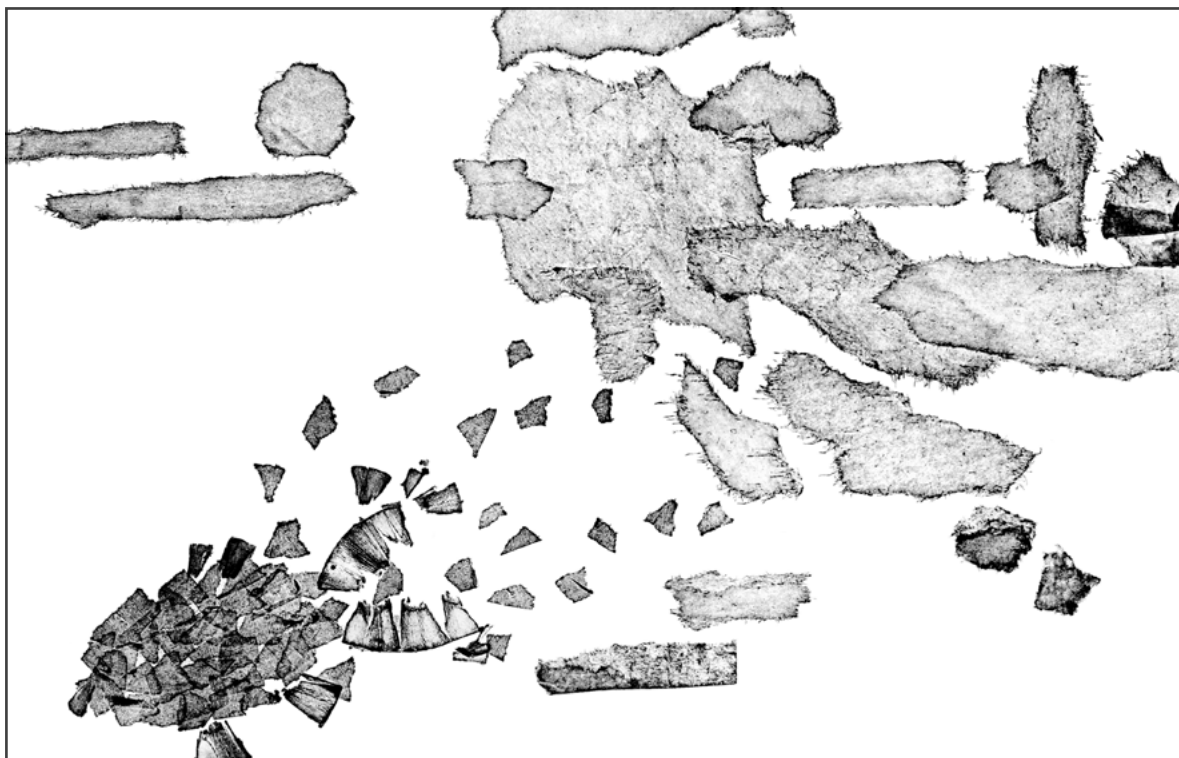
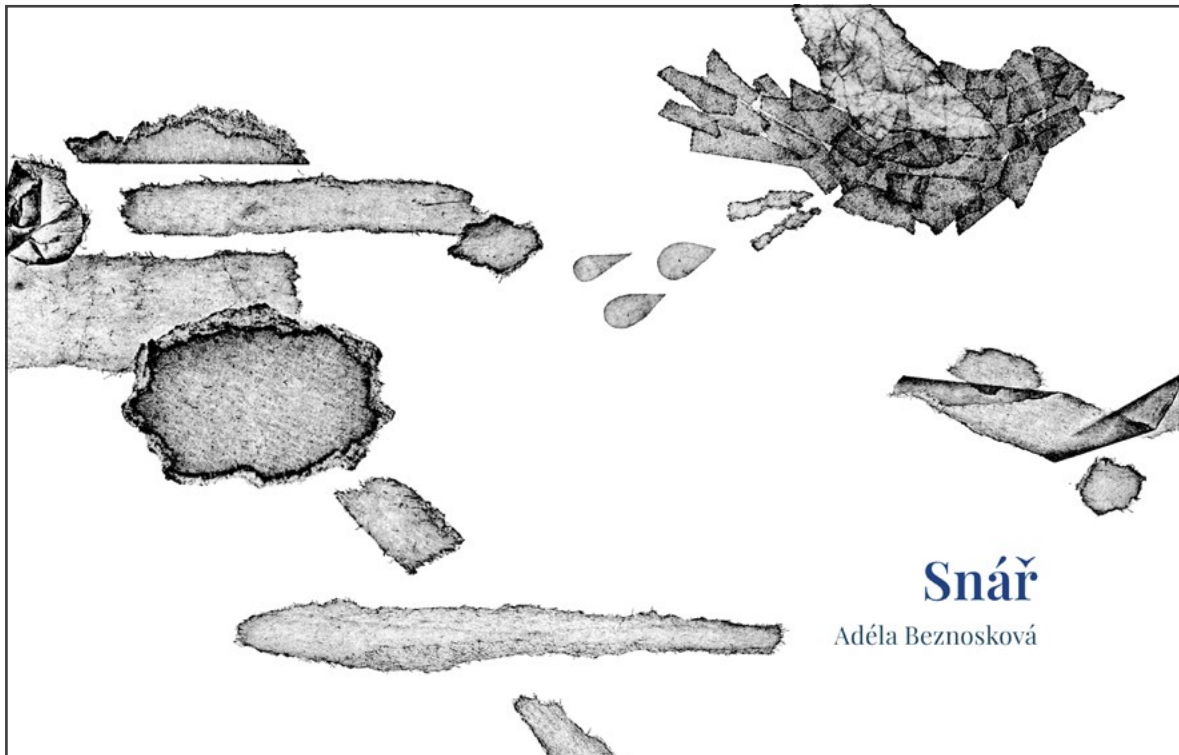
Příloha 10 domácí zkouška

Příloha 11 ukázka více verzí tisku

Příloha 12 ukázka více verzí tisku

Příloha 13 přední a zadní strana obálky

Ď, E

Ďábel - nebezpečí
Ďábel, mluvit s ním - velký zisk

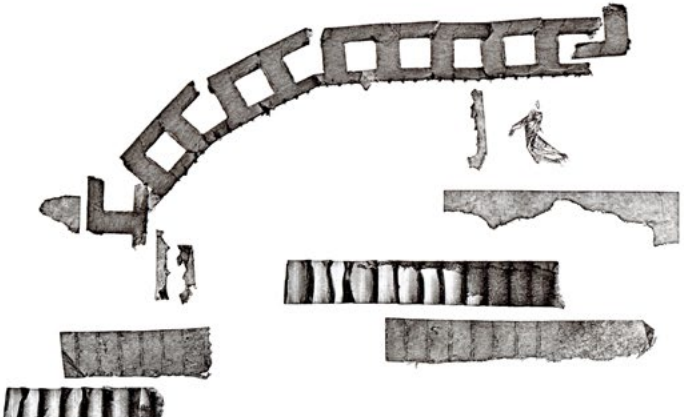
Ebenové dřevo - jen pílí dojdete cíle
Exekutor - štěstí v obchodě
Exekuce - pomluvy

2

F, G

Facku dát někomu - rodinné štěstí
Fazole - seznámení se skromnými lidmi
Fialky v kytici - buďte rozumný a opatrný
Fíky čerstvé jíst - radost a zisk
Film vidět - dobrá budoucnost
Flétna, hrát na ni - zklamání
Fotograf, fotit - láska

Galerii se procházet - užitek
Gramofon - spokojenost v povolání
Granátové jablko - očištění z podezření

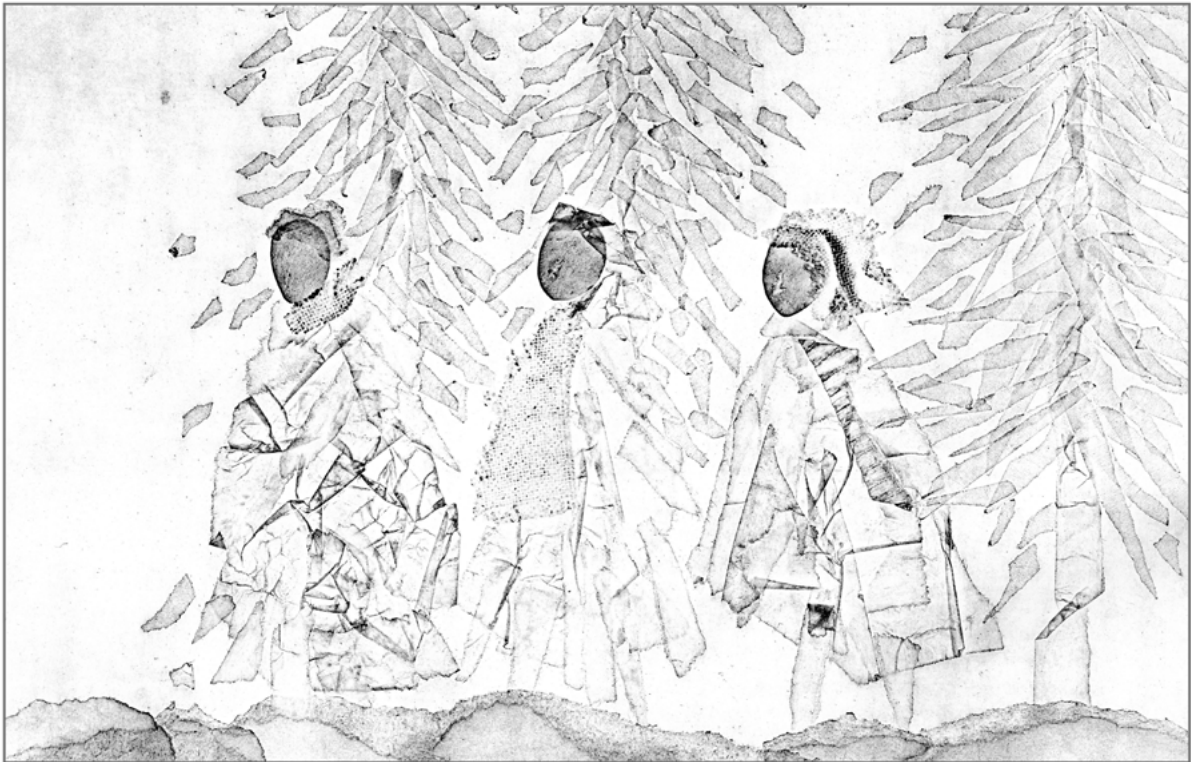

Příloha 14 ukázka stran

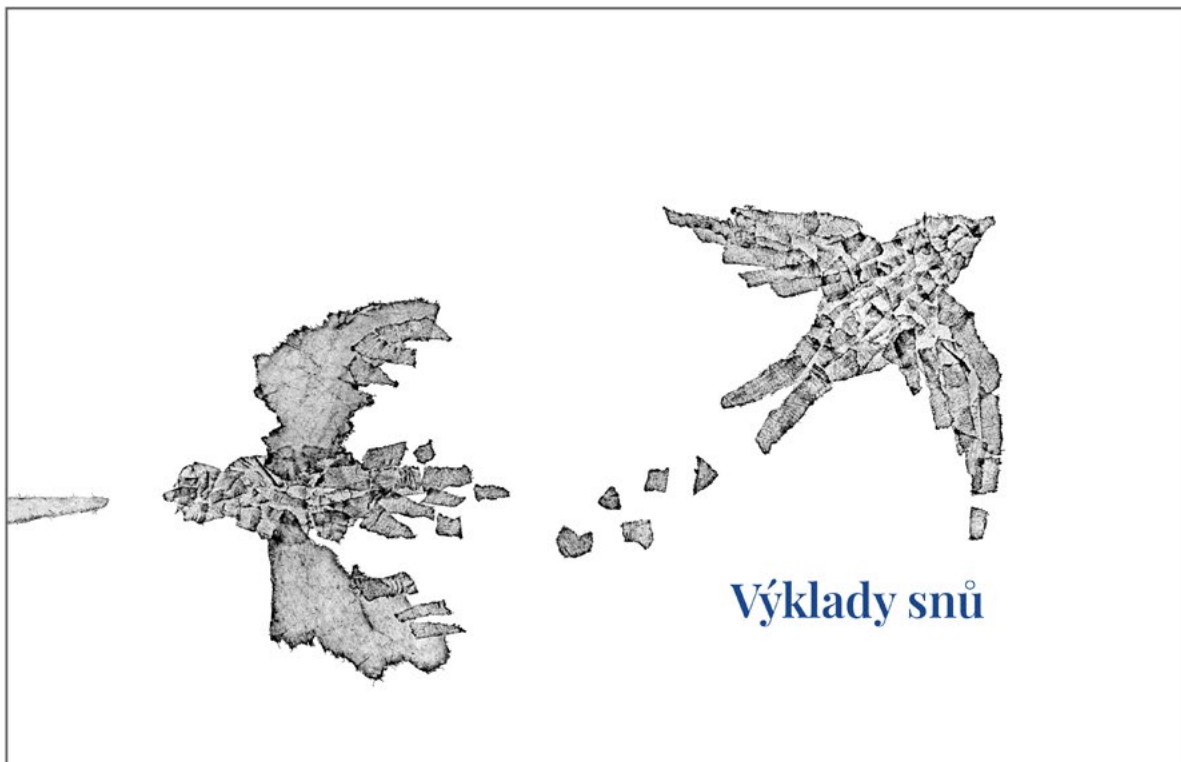
07

Byla jsem tajná agentka a v zimě jsem musela propašovat přes německé území skupinku židovských mužů. Dostala jsem nějaké staré oblečení z divadla, ale z ženského, a tak jsem všechny chlapy groteskně převlékla za ženy. Dlouhé sukně se zástěrama, šátky a pořádně červené tváře jako z Mrazíka. No a takhle jsme se vydali přes zimní les k hranicím. Potkali jsme skupinu německých vojáků a já úplně trnula, že to musí poznat. Bylo to jako z filmu. Všichni se tvářili, že nic nepoznali, něco prohodili německy, poplácali "ženy" po zadku a šli dál.

2

Příloha 15 ukázka stran

B

Babička, děda - dobrá předsevzetí přinesou zisk
 Bajky vyprávět - hněv
 Balet - zklamání
 Bačkory - radost
 Bahno - starosti
 Bahnitá cesta - těžká práce
 Balík prázdný - špatné obchody
 Balík od listonoše - dobré obchody
 Balíků mnoho - vaše jmění vzroste
 Balon letící - mizící štěstí
 Balkon, stát na něm - setkání s milovanou osobou
 Balkon, spadnout z něj - ztráta
 Balvany - neústupnost a tvrdé srdce
 Bankovky - ztráta jmění
 Barva modrá - zármutek
 Barva červená - radost
 Barvit látky - užitek
 Báseň číst - prosby jsou marné
 Basa, hrát na ni - bída

Basa beze strun - mrzutosti, nespáry
 Běhat o závod - námaha, těžká práce
 Běhat rychle - dopustíte se omylu
 Běžet před někým - nepřítel se blíží
 Beran - radost
 Beran ostříhaný - smrt
 Beran černý - špatnosti si způsobujete sám
 Bič - urážka
 Bída - závist
 Bída, být v ní - posměch
 Bítí dostat - budete potrestán
 Bít někoho - špatná zpráva
 Bitva námořní - nestálost v lásce
 Biliard hrát - pochybné podniky
 Býk běžící - pronásledování
 Byliny léčivé sbírat - dlouhý život
 Blecha - veliký hněv
 Blesk - ztráta
 Bloudit na cestě, ve skalách - starost